

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Yidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L Ó J Ó Z S E F.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— szeptember 28.

(A mellőzött Debrecen.) Sajnálatos mellőzés érte Debrecen városát. A miniszter tanács most foglalkozott a tisztviselői fizetések rendezésével, az ideiglenes tervezetben megállapította azon városok névsorát, melyekben az állami tisztviselők lakbér illetménye az első fokozatba helyeztetik át. Ezen városok: Temesvár (képviselője Wekerle miniszterelnök), Kassa (képviselője gróf Andrássy Gyula belügyminiszter), Kolozsvár (képviselője báró Wesselényi Miklós), Szeged (képviselője báró Bánffy Dezső), Arad (képviselője Müller Károly, szerelmese Barabás Béla) és Pozsony, amelynek pártfogói Frigyes főherceg és Izabella főhercegnő. De képviselői is vannak. Debrecen ebből a sorozatból hiányzik, holott minden városnál több, vagyis három képviselője van. Hogy történhetett ez a mellőzés, holott Debrecenben a lakások és az élelmiszerek ára semmivel sem kevesebb a felsorolt kedvezményes városoknál? Első tekintetre látható, hogy a ezóban forgó kedvezményben a katonai tekintetben nyomósabb városok részesültek; mint nálunk mindenben, Debrecennek is a katonai szempontok miatt kell rövidebbet szenvednie, mert körülbelül az a dolog bibéje, hogy az állami tisztviselők fizetésével egy arányban kívánják rendezni a katonatiszti fizetéseket is. E város megélhetési viszonyai követelik, hogy legalább az állandó tervezetben méltányossággal járjanak el Debrecennel szemben is. Tessék ez irányban működni e város képviselőinek, a különben is előkelő politikai pozíciót elfoglaló Thaly Kálmán, Szabó Kálmán és dr. Bakonyi Samu uraknak, kik közül Bakonyi előadója a katonai budgetnek is.

(Singer ur.) A „Pester Lloyd“-nak bevallott célja, hogy — külföldön is elterjedt német ujság levén — a hazai viszonyokról tájékoztassa széles e világot. Ezen feladatát igen csekély hazafias érzéssel teljesítette máig is, most pedig — miután az elagott Falk Miksa a főszerkesztői állást elhagyja — e tekintetben rosszabbodás fog beállani. Falk helyét ugyanis dr. Singerrel, a bécsi „Neue Freie Presse“ hirdetett budapesti levelezőjével töltötték be. Van-e ki e nevet nem ismeri? Ő volt, aki II. Vilmos német császár segélyét kérte egy Budapesten felállítandó német színház céljaira; ő kaparította el Apponyinak Széllhez intézett memorandumát, melynek közlésével a katonai kérdések miatt támadt obstrukciót elmérsítette; egyik indiskréciójával pedig Veres László, akkori kereskedelmi államtitkár bukását idézte elő. Tudvalevő, hogy magyarfaló lapját mily magyarellenés irányban szolgálta ki, elannyira, hogy önértesebb országban úgy lapja, mint ő maga kellő meg-

torlásban részesültek volna. Most pedig ez az ember fogja a külföld előtt képviselni a magyar érdekeket. Sajnálatos, hogy a börze — melynek közlönye a „Pester Lloyd“ ily módon nyilvánítja éppen nem hazafias szellemét és sajnálatos, hogy a kormány nem tud pressziót gyakorolni ezen külföldben is vészes hatású testületre, a midőn az a nemzet ellenségét helyezi ekzponált polczra.

(Német szó, magyar miniszter)

Jekelfalussy m. kir. honvédelmi miniszter azt kérdezte kihallgatásakor a Felsőházban, hogy mikor indul üdülő utazásra?

— „Schau ich denn so aus, dass ich so etwas nöihig habe?“ felel a király.

A temperamentumos honvédelmi miniszter legalább magyar fordításban adhatta volna vissza a Felsőháznak különben érvedetes nyilatkozatát. Így abban a hitben maradhattunk volna meg, hogy a magyar király magyarul beszél magyar miniszterével.

Magyar ipar és technika.

Befejező közlemény.

A „Szabadság“ nak írta K. Jónás Ödör, a műegyetem rektora.

Budapest, szeptember 28.

(II.) A világversenben való részvételünkre úgy kell előkészülnünk, hogy mérnökeink kiképzését úgy intenzív, mint extenzív irányban tökéletesítsük. E tekintetben nem fogunk ki térhetni a mélyreható reformok elől, miért is előre meg kell barátkoznunk azzal a gondolattal, hogy kimerítőbben kell tanítanunk és többfélélt, még ha a tanszékek és ezzel kapcsolatban az év folyamok és szakosztályok számának szaporítását kellene is indítványoznunk.

Szóval műszaki téren sokkal inkább a komoly törekvés és a megfeszített munkálkodás, mint a könnyű boldogulás korszaka előtt állunk és ezért sohasem volt időszerűbb a figyelmeztetés hazánk ifjuságához, hogy benső hivatás és a tanulásnak nagyon erős akarata nélkül a műszaki pályákra ne lépjen.

A politikai élet szerencsés fordulata — úgy látszik — megvalósulásra vezet a magyar műszaki karnak egy régi vágyát, egy majdnem évtizedes óhaját.

A mult esztendőben, amikor a mérnöki cím és műszaki gyakorlat-jog sürgős szabályozásának szükségét hangoztattam, annak a meggyőződésnek adtam volt kifejezést, hogy:

„Nem kétlem, hogyha a politikai viharok eltűnnek s nemzetünk az anynyira kívánatos békés fejlődés útjára

tér, kormányunk — e régen heverő javaslatot sürgősen előveszi és műszaki karunknak ezt az életkérdését, a kvalifikált mérnökök érdekeinek megfelelőleg rendezzi.

Örömmel konstatalhatom, hogy e feltevésben nem csalódtam. Végre akad Magyarországon egy aktív politikus, aki a műszaki karnak ezt a nagy publikum által eddig nem eléggé méltányolt kívánságát elég fontosnak tartotta arra, hogy a többi országos nagy dolgok között e kérdéssel politikai programbeszédében megemlékezék s azt, mint a legközelebbi jövő egyik fontos teendőjét tüntesse elő. E férfiu Sztéryni József kereskedelemügyi államtitkár volt, akinek nevét ezért a magyar műszaki kar krónikása mingenha hálás elismeréssel fogja hirdetni.

És hála Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter ur céltudatos, lelkes működésének, a Magyar Mérnök és Építész-egyletnek 1900. évben e tárgyban kidolgozott törvényjavaslata, ezidő szerint már az ugyancsak általa megalkotott Országos Középítési Tanács előtt van e részletek megállapítása céljából, miután egy e tárgyban tartott szaktanácskozmány a törvénytervezetben lefektetett elveket a törvény megalkotására alapul elfogadta.

Ugyancsak tavaly hangoztattam annak szükségét is, hogy a vasuti forgalmi szolgálatban nagyobb tér nyitassék a műszaki kar előtt.

A kereskedelmi miniszter ugyanis elismerte e kérésnek teljes jogosultságát és közérdekű voltát, kilátásba helyezte, hogy már a legközelebbi jövőben megteszi az ez irányban szükséges intézkedéseket.

Kéréseink, kívánságaink olyan jóindulatu fogadtatásban részesülnek a kereskedelmi kormány ez idő szerinti vezetői előtt s az ő nagy munkabírásuk és gyors elhatározásuk már ilyen rövid idő alatt is annyi évek óta vajdó kívánságunkat vitte dűlőre, vagy legalább is indította útjára, hogy soha nem pótolható mulasztást követnék el, ha meg nem ismételném az ő tetterős kormányzásuk alatt azt a már sokszor — eddig fájdalom, azonban mindig hiába — hangoztatott sérelmet, hogy az állami hivatalokban, miniszteriumokban s általában az egész állami adminisztráció terén a műszaki kar nálunk még ma sem foglalja el azt a pozíciót, amelyet a nyugoti államokban már régen elfoglaltak s amelyre készülsége predestinálja.

Sőt, hogy egész őszinte legyek, a legutóbbi időben még némi vissza-

esés tapasztalható e téren. Nem tudom, mosolyogjak, vagy megbotráncokoztam-e a fölött, hogy például a magyar vasutaknak, ezeknek a speciálisan műszaki üzemeknek legfőbb vezetését, irányítását nem a vasuti szolgálatól távol álló adminisztratív tisztviselők intézik?

Felcserelhetnék még sok példát az állami adminisztráció szövevényes mezejéről, de azt hiszem, ez felesleges, mert meg vagyok győződve, hogy kereskedelmi kormányunk ezidő szerinti szakértő intézői meg fogják szüntetni — a köznek, az országnak legnagyobb hasznára — ezt a régi anomáliát is.

Politikai hírek.

Wekerle a királynál. Budapestről táviratozzák, Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott. Holnap pedig külön kiállításán megjelenik a királynál és jelentést tesz a politikai helyzetről.

A honvédtüzérség. Az egyik budapesti megjelenő estilap ma azt a szenzációt jelenté állítólag beavatott forrásból, hogy a honvédtüzérség szervezését egyidőre elhalasztják.

Rákóczy Ferenc hamvai.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, szept. 28.

Wekerle Sándor miniszterelnök, a II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosó társai tetemeinek hazaszállítása alkalmából rendezendő ünnepiességek alkalmából, a következő leiratot intézte a székes főváros hatóságához:

Ő cs. és Ap. kir. Felségének még 1904 évi április hónap 18-án kelt ama legkegyelmesebb elhatározása, amely szerint II. Rákóczy Ferenc fejedelem és bujdosó társainak a tetemei haza szállítandók, egyrészt az okvetlenül szükségessé vált előkészületek megtétele, másrészt pedig a közbejött sajnálatos politikai események miatt, csak

folyó évi október hónap utolsó napjaiban lesz végrehajtandó, amennyiben a drága tetemek a jövő hónap 27 ikén fognak Orsováról országos küldöttség útján, a székesfővárosba hozatni, és innét október 28-án este Kassára illetőleg Késmárkra szállítatni.

Az országos küldöttség, a mely a tetemetek Orsováról a székes fővárosba s innen a végső nyughelyükre kísérendi, az elhelyező és forgalmi viszonyokra való tekintettel csak korlátozott számú tagokból állhat, a székes főváros közönségét tehát ebben a küldöttségben, a főpolgármester uron kívül, három meghívott képviselheti.

Fölkérem ennél fogva a t. Tanácsot, hogy eme három képviselőjének a nevét elnöki osztályom vezetőjével, október 8 ig közölni sziveskedjék.

Az eltemetés Kassán, illetőleg Késmárkon fog történni, október 29 én és 30 ikán, és itt tartják az ünnepies rekviemet; a székesfővárosban azonban Te Deumokat fognak tartani, ama közönség alkalmából, hogy történelmünk nagy alakjainak tetemei immár hazai földben fognak pihenni.

Az eddigi megállapodások szerint az országos küldöttség a tetemekkel október 28 án — vasárnap — reggel fog a nyugati pályaházba érkezni. A küldöttséget, illetőleg a tetemeteket itt fogadná a székesfőváros képvisellete s ünnepies menetben legott a budavári koronázó-templomba kísérné, míg Thököly Imre tetemeit az evang. hitfelekezet képvisellete a Dák-téri templomba vinné.

Amott a hercegprímás ur Ó Excelesienciaja, itt az ezzel megbízott főpap hálaadó istentiszteleteket tart, a helyi viszonyokra való tekintettel, külön meghívott közönség jelenlétében.

Ezek végeztével, a tetemeteket tartalmazó sirládákat, a nagyözönség kegyeletes megtekintésére, néhány óráig ott hagyják az illetékes templomokban; az esti órák beálltával pedig csendben kifogják vinni a keleti pályaházba, a honnét a tetemeteket s az országos küldöttséget vivő vonatok az esti órákban fognak Kassa felé elindulni.

Ugy, amiként azt Kassa szab. kir. város közönsége teszi, nem kétem, a székes főváros közönsége is fejedelmet megillető módon fogja a tetemeteket falai között fogadni, és arra rövid néhány óra alatt, a míg a tetemek itt lesznek, külsőleg is kifejezést adand az arra való örömeinek, hogy a felsége örömmel fogadott legfelsőbb elhatározása immár valóra válhatott.

Fölkérem ennél fogva a t. Tanácsot arra is, hogy az e tekintetben szükségesnek vált intézkedéseket a saját hatáskörében megtenni sziveskedjék, megjegyezvén, hogy Forster Gyula báró főrendiházi tag ur és Romay Béla dr. miniszteri tanácsos ur, a kiket enek ügynek nevében való elintézésére fölkérem, illetőleg megbíztam, készséggel fogják a t. Tanácsnak szükséges közlelbbi tájékoztatásokat megadni.

Budapest, 1906 évi szept. 22 ikén.

Wekerle s. k.
miniszterelnök.

KOZIGAZGATÁS.

Adótárgyalások.

(Harminchatodik nap)

— Saját tudósítónktól. —

Az adókvetö-bizottság ma a következő polgárok adóját állapította meg:

Balogh János sertéskereskedő 40 korona, Orgován János sertéskereskedő 40 korona, Krausz Edebert sertéskereskedő 50 korona, Bundi Sándor sertéskereskedő 60 korona, Kovács János sertéskereskedő 60 korona, Kovács Péter sertéskereskedő 140 korona, Róth Ignác sókereskedő 80 korona, Nagy György szénakereskedő 6 korona, Tóth Jánosné abrakkereskedő 35 korona, 60 fillér, Hevesi Gyula gépbizományos 85 korona, Klein Miksa italmérő 250 korona 90 fillér, Lusztig Mór korecsmaros 242 korona, 04 fillér, Kocsis Mihály tejáros 6 korona, Szilágyi Gábor gabonakereskedő 340 korona, Sümeghy Béla vaskereskedő 192 korona, Mandel Ignác Lipót kereskedő 114 korona, Kripács Lajos kerékgy. 25 korona, Zilberstein Mór csemegekereskedő 26 korona, Zilberstein Mór ócskás 25 korona, Feldmann Jenő kereskedő 82 korona, Stern Bernát kereskedő 40 korona, Schwaiz Andor kereskedő 40 korona, Szűcs Andor szabó 25 korona, Szilágyi Gábor italmérő 340 korona, Veres Mihályné hurkaáros 7 korona, 69 fill. Kolozi Jánosné hurkás 8 korona, Komádi Gáborné kolbászos 10 korona, Bauer Lajos virslis 12 korona, Lacikus János virslis 12 korona, 96 fillér, Lakatos Józsefné galandos 21 korona 60 fillér, Schmiedt Vincs edénykereskedő 18 korona, Koss Gyula kovács 26

Az ifjúság.

Az ifjúság nem több: egy pillanat és tovalebben . . .

Csak addig tart, míg egyet fordulunk
A bálteremben,
Egy csipkefoszlányt míg megcsókolunk
Sovár ajakkal,
A míg szívünkbe esendül elhalón
Egy bánatos dal,
Míg egy elhalt virágnak illatát
Szívjuk be kéjjel,
A míg szemünkben könnyeket fakaszt
Egy nyári éjjel,
Csak addig, míg lelkünkben egy sóhaj
Száll önfeledten . . .

Az ifjúság nem több: egy pillanat és tovalebben.

Fehér Jenő.

A MAGYAR IRODALOM.

1867-től máig.

Irta: Gáspár Imre.)

III.) Hogy összehasonlíthassuk s végül következtetéseinket megtebessük, nagyjában, egészében be kell mutatnunk az 1867-el ajótt irodalmat.

Milyen csodás, nevezetes korszak volt az! Mintha az irodalomnak és költészetnek gazdagodására szolgálta a közle sorvadása, ember, vallásos lantot pengetett mint Tompa Mihály, Szakács József, Tarkányi, Mind-

szent, Gedeon, Sujánszky Antal, Kemenes Ferenc és azon idők többi nagyjai, aki a politikus volt, az gyakran irt eszelket a politikáról, ha nem vehetett benne tevékeny részt; a tudósnak van ideje tanulni, ami érzelem volt, az ugyszólván — mind poezissé vált s annál inkább vállhatott öncéllá, a költészet és a tudomány, mert a nagy eszű, a politika még soká nem vonja el a tehetségeket a dicsőségektől — a hatalomhoz. Vidéki gimnáziumokból és paplakokból, az eke szarva mellől, sokszor igen alárendelt állásokból kellett összegyűjteni a nemzet napzamosait, azok melé, kiket szerencsésebb körülményeik rég a központba vagy szem előtt való pozíciókba segítettek. Az irodalmat fényes nevek képviselték. Csakhamar együvé kerültek, — a képviselő választások is lendítettek a dolgon — báró Kemény Zsigmond, akit actív írónak kell tekintenünk, mert neve ott áll a "Pesi Napló" élen, s legutolsó éveiben próbálkozik meg, töredékben maradt "Anna" c. tragédiájával, báró Eötvös József, Pulszky Ferenc, Toldy Ferenc, Ipolyi Arnold, Rémer Flóris, Henzelmann Imre, Greguss Agost, Horváth Mihály, Horvát Boldizsár, a két Hunfalvy, Szilágyi Sándor, Tóth Kálmán és számosan, kikről lapunk más helyén emlékezünk meg.

A költők, Tóth Kálmán, Gyulai Pál, Sász Karoly, a világirodalom ezen legelső műfordítója, Lévai József, Lauka Gusztáv, Tóth Edecs, Zalár József és még többen.

A színműirodalmat uralja Szigligeti Ede, de legtöbb író és költő tesz kísérletet a színmű irás terén, nem úgy mint most, a mikor egy intelligencia alsó fokán álló premier-közönség riasztja el az írókat s készít

"nyájás fogadtatást" a külföldi aberráló irányok irónak. Nem feledkezünk meg Szigeti Józsefről, igaz, bár még polgári és nemesi elemekkel vegyült magyar népszínmű igazán nemzeti szellemben való művelőjéről.

Elbeszélők még Pálffy Albert, Szathmáry Károly, báró Podmaniczky Frigyes, Degré Alajos, Szegfi Mór, Abonyi Lajos, Lanka Gusztáv, stb.

Ez volt a régi gárda. Az akkor virágot hajtó, javában törekvő költők és írók: Tolnai Lajos, Dolmány Győző, Vártesi Arnold, Györi Vilmos, Szász Gerő, Zilahy Imre, Komócsy József, Kazár Emil és még többen.

Az előbbiokról elmondhatjuk, hogy ők valának a szabadságharcot már érettbb korral átélő, abban tényleg résztvevő nemzedék tagjai (Vadnay Károly, Ilyés Bálint és mások ugyan tizenégy-tizenhat éves korukban állottak a honvédek sorába,) a Tolnay-Dalmady féle nemzedék már az elnyomatás éveiben növekedett, de már érezte is, sajátja is a bekövetkező szabadság derengését. Egy lábára szentelt romokra, a másikkal a már már épülni kezdő új csarnok telkére támaszkodott. Azért volt gyöngébb a megelőző nemzedéknél, mert hiszen csüggedés járt mögötte, szebb remény előtte, de nem válható tolmácsává egyiknek sem, lévén az előbbi sötét éjszaka, az utóbbi csak derengő hajnal.

Ők előzik meg a mai nemzedékünket, azt, a melynek működéséről e helyen bő részletességben fogunk szólni. Jelölhetjük az egyes generációkat — mindanből csak kevés nevet választva ki — ilyeténképen:

korona 10 fillér, Kripcó Ferenc kovács 30 korona, Rác Sámuel kovács 40 korona, Veres István kovács 24 korona, Pesits Sándor kovács 40 korona, Nagy József kovács 60 kor. Bóna Fortunátó kőfaragó 60 korona, Kohn és Edelstein kőfaragó 120 korona, Beck Sámuel kőfaragó 280 korona, Frölich Vencelnél könyvkötő 93 korona, Komáromi Ede nyomdász 65 korona, Keresztessy Gábor kőműves 25 korona, Hegedűs Mihály kőműves 34 korona, Sóvágó József kőműves 36 korona, Nyalka István kőműves 38 korona, Kiss Károly kőműves 25 kor. Bujdosó András kőműves 30 kor. Marjalaki Sándor kőműves 45 korona, Szikszay Sándor 250 kor. Kiss János kötélverő 5 kor. 25 fillér, Lestyan Adorján közjegyző 650 korona, Guró Lőrinc kufuró 40 korona, Zsényellér Pálné kosarasasszony 12 korona, Bodnár Mihály lakatos 21 korona, Nagy István lakatos 21 korona, Sipos Gábor lakatos 25 korona, Máthé Gyula lakatos 30 korona, Csathó Sándor lakatos 52 korona, Preisler Mór lakatos 60 korona, Trnka Ferenccé lakatos 100 korona, Mátyás Jánosné ruhamosó 12 korona, Nagy Lajosné mosó 20 korona, Szikszay János mosó 21 korona, Keeskés Istvánné mosó 24 korona, Kleinfeller Emilné mosó 20 korona, Fehér Károlyné mosó 12 korona, Weisz Mór nyomdász 18 korona, Horowitz A. és tsa nyomda 30 korona, Libermann Mór és tsa nyomda 60 korona, Horowitz Zsigmond nyomdász 84 korona, Biattner Béláné órá 24 kor. 79 fillér, Neuhauser Károly órá 58 korona, Skott Ferenc órá 22 korona, Vogel Gyula órá 56 korona, Pinter Gusztáv órá 60 korona, Kurián Gyula órá 70 korona.

Egyház és iskola.

A debreceni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága 1906. évi szeptember hó 29-én délután 3 órakor a tanítók otthonában ülést tart. Tártyak: Folyó ügyek.

A református felsőbb leánynevelő intézet ifjúsági segítő egyesülete e hó 23-án és folytatlagosan 26-án tartotta meg alakuló gyűlését. A gyűlésen Nagy Róza 4. éves növendék elnökölt, aki, mint a szüreti bizottság elnöke bejelentette, hogy az a szüreti bizott-

I.

Vörösmarty, Arany, Petőfi, Jókai, Tompa, stb., stb.

II.

Madács Imre, Vajda János, Tóth Kálmán, Szász Károly, Gyulai Pál stb.

III.

Tolnai Lajos, Dalmady Győző, Komócsy József, E. Kovács Gyula stb.

IV.

Benedek Aladár, Eadródi Sándor, Bartók Lajos, Mikszáth Kálmán, Ábrányi Emil, Tóth Ede, Revicky Gyula, Rudnyánszky Gyula, Posa Lajos stb.

V.

És a legújabb nemzedék: Szaboleska Mihállyal, Herczegh Ferenczel és minél több zsidó dalnokokkal és íróval.

Igy következnek egymásután a nemzedékek. Ebből má következtethet a gondolkozó olvasó a nemzedékek tehetségének értékhullámzására. Azt jegyezzük csak meg, hogy az I. korszak elérhetetlen magasság, a II. magasság, a III. esés, a IV. alacsonyabb fokozat áll a II-nál, magasabban a III-nál, az V. megint határozott és nagy esés mind a négy előző korszakkal szemben. Egyesek — persze — minden csoportban kiválnak, vagy kisebb értékűek, de általánosságban áll az ítélet.

De hiszen éppen ez az, a minek behizonyítására vállalkoztunk.

ság megbizásához híven, megtette a könyvkiosztásokat: 52 növendék kapott 380 darab könyvet, a mi közel 600 korona segélyezést jelent. A gyűlés a jelentést tudomásul véve, rátért a tisztikar megválasztására. A segítő egyesületnek eddig 120 tagja van. Közülük elnök lett Nagy Róza 4. éves növendék; alelnök Harmath Teréz f. l. 6. oszt. növ. Titkár: Sáfány Ida 4. é; jegyző: Kiss Erzsébet 4. é; pénztáros: Könyves Mariska 3. é; könyvtárnok: Bodiczky Aranka 3. é; pénztári ellenőr: Vida Juliska 2. é; másodjegyző: Magosa Margit f. l. 5. osztályos és másod könyvtárnok: Molnár Mária 1. éves növendék. Választmány az egyes osztályokból, aszerint, hány tag lépett be a segítő egyesületbe — 16 rendes és 16 póttaggal alakult meg.

Ipariskola Debrecenben. Régi óhaja fog legközelebb legalább részben teljesedni Debrecen városának. A város ugyanis már évek óta sürgeti egy ipariskola létesítését, melyet ismételtén kérelmezett a kereskedelmi kormánytól. Az ügy eddig még nem jutott dűlőre, most azonban Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy kezdeményező lépést tesz e tekintetben és addig is, míg Debrecenben rendes szakiskolát állíthatnak fel, rendszeres és állandó mestertanfolyamokat szervez a különböző iparágak mesterei és segédei számára. A miniszter erről azzal a megjegyzéssel értesítette, Debrecen város közönségét, hogy utasította az iparoktatási főigazgatót, lépjen a várossal sürgős érintkezésbe, úgy, hogy ez az új iparoktatási intézmény még a tél folyamán Debrecenben szervezhető legyen.

IRODALOM.

Móric Pál kötete. A kiváló író „megrendelési iv”-et bocsátott ki a „Falusi zsidók” című kötetébe. Szó szerint itt közöljük:

Falusi zsidók című újabb könyvemben a zsidóélet némely jellegzetességét, némely ismeretlen alakját mutatom be. Mesét alig fűzök ezekhez a rajzocskákhoz; mert hiszen a maga teremtettvalóságában is érdekeltek ez a zárkózott, sajátos „kis világ”. Keresztényen létemre sem feszélyezett a „Falusi zsidók” eme méltatása, mert a szepirő őszinte tollával, tehát gyűlölködés nélkül, vettem papírra e sok tekintetből tanulságos rajzokat. Könyvem tartalma a következő: Tájékoztató sorok. Jeruzsálembé küldött. A zsidó kovács. Motóla szomszéd mulatózárai. A temető árkaiba temették el. Hajdusági zsidók táborbászálása. Gyapju nyírás. Dávidka meghalt. Csufolta Csongeri. Szomorú Tennebóné. Sakter Bálint nyolc leánya. Az eldímádozó. Klein Kálmánék farka. Jakab diák. Esküvő a temetőben. Eszter hitet cserél. Csillagos Julesák. Borzalmas péntek este. A „hazajött” zsidó. Márton aratni megy. Midőn „Falusi Zsidók” könyvemre „Megrendelési ivet” bocsátok ki, felomlitem, hogy: 1. a művet Debrecen sz. kir. város nyomdája díszesen állítja ki; 2. a művet több mint huszonöt eredeti, művészi tollrajz és festmény illusztrálja; 3. a mű ára fűzve 2 korona, kötésben 3 korona; 4. postaköltség, vidékre, darabonként 20 fillér; 5. az érdekes gyűjtőpéldánnyal szolgáló után tiszteletpéldánnyal szolgáló; 6. a „Megrendelési iv” vagy pénzbeli küldését legkésőbb november elsejéig kérem; 7. a megrendelések könnyítésére levelező lapokat is mellékelek; 8. a mű f. évi november hó 15-én jelenik meg; 9. cím: Debrecen, Vörösmarty u. 4 sz. 1906 szept. havában. Tisztelettel ifjabb Móricz Pál író, a Dugonics-társaság tagja.

Utmutató, a jók és kötelességek köztében, az értelmesebb polgárság számára,

írta Lehrner József, okl. jegyző. A nagy szakértelemmel írott műszerző kiváló képességére vall, a legmelegebben ajánljuk az érdeklő előkőrök figyelmébe, munkája csinos kiállításban jelent meg s megrendelhető a szerzőnél Balmaz Ujvárosban, 3 korona utánvét mellett.

A Magyar Hirlap új korszaka. Az egész sajtó osztatlan és szinte páratlan rokonszenvenvel fogadta azt a változást, ami a Magyar Hirlap életében most új korszakot jelent. Márkus Miksa azzal, hogy nemcsak szerkesztője maradt, hanem tulajdonosa is lett a lapnak, csak gazdagodott abbéli erejében, hogy teljes önállósággal és függetlenséggel szolgálja a nagyközönség érdekeit s mindaz, ami hazafias, nemzeti igaz ügy. Irányelvében, lényegében, tiszta és értékes törekvéseiben természetesen a régi maradt a Magyar Hirlap. Izzó hazafisága talizmánja. A magyar érdekek vezetnek minden küzdelmében. — az új korszak üdítő, erősítő hatása a lelkesedés új forrásait nyitja meg mindazok számára, akik az új tulajdonost, a jól ismert és nagyra-becsült régi szerkesztőt, odaadó, lelkes munkájakkal támogatják. A Magyar Hirlap a magyar nemzet biztos és állandó boldogulását az egészséges demokratizmus fejlesztésében s erősítésében látja: ezért harcol tehát. Politikája erősen nemzeti, benne van programjában minden, ami hazafias érdek. Mint érdekes, tartalmas, változatos, rovatokban gazdag, kitűnően értesült lap: pártját ritkítja a Magyar Hirlap. Van néhány vidám rovata is, amely mind csupa ötlet. Munkatársai elsőrangú írók és hirlapírók. A napiesemények legérdekesebbjeiről szinte hihetetlen gyorsasággal közöl illusztrációkat a Magyar Hirlap. Szerkesztői üzenetében minden előfizetőjének rendelkezésére áll felvilágosítással s tanácsokkal. Aki a Magyar Hirlap-ra előfizet, az minden hónapban teljesen ingyen kap egy pompás érdekes regénykötetet. De a jövő 1907. évben is nagyszerű meglepetést készít elő a Magyar Hirlap az előfizetőinek. A lap szerkesztője és kiadóhivatala november elsejétől kezdve V. Báthory-utca 3. Addig V., Honvéd u. 10. Előfizetési árak: Egész évre 28 kor. Fél évre 14 kor. Negyedévre 7 kor. Egy hónapra 2 kor. 40 fillér.

Előfizetési felhívás.

— szept. 28.

Az októberi negyed közeledtével ismételtén kérjük a nagyerdemű közönség pártfogását.

Most élénkül fel az idény, helyreáll a politikai és társadalmi élet pezsgése, hullámzása.

Mindenről, a minek általános érdeke van, hű és kimerítő képet igyekeznek nyújtani ezentúl is a „Szabadság.”

A politikában a diadalmas nemzeti ügy szolgálatában állunk. A nemzeti kormány működését rokonszenvenvel kísérjük, a nemzeti ügy ellenségeinek leküzdésében szerény hatáskörünkben segítségére leszünk, megtartva azonban minden irányban függetlenségünket és nyűgöző tekintetek nélkül gyakorolva a bírálat kötelességét.

A lefolyt törvénytelen korszak alatt bátor szókimondásunkért számos üldöztetést szenvedtünk és ha a nemzet ismét megpróbáltatásoknak tételnék ki, a „Szabadság” az alkotmány s a nemzet igazainak védelmében ismét az első sorban küzdene.

Reméljük azonban, hogy ami megkezdettét, abban súlyosabb többé nem fordulhat elő, s s hasábokon folyton a nemzeti eszme folytonos diadalait fogjuk hirdetni.

A politikai rovaton kívül a társadalmi, közgazdasági, irodalmi és művészeti élet eseményeit is állandó figyelemmel kísérjük.

Az eleven idény meggyításának egyik jelensége a színház kapuinak megnyitása is;

irodalmi színvonalon álló, és részrehajlatlan képével szolgálunk a színházi életnek.

Családi olvasmányt szolgáltat tárcaorvatunk. Ebben, úgy szintén egyéb rovatainkban országos nevű írók és helyi kiválóságok dolgozatai jelennek meg ezentul is.

Szenzációhajhásztól ment bő és gyors kiszolgáltatunk is. Országgyűlési és a politikai helyzetről szóló tudósításaink, távirataink kimerítő voltáért áldozatot nem kímélünk.

Azon leszünk, hogy a nagyjedemű közönség rokonszenvét és pártfogását minél fokozottabb mértékben kiérdemeljük, s abból buzdítást merítsünk további működésünkre nézve!

Debreczen, 1906. szeptember 28.

A „Szabadság” szerkesztősége

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3. kor. — egész évre 12. kor
Vidéken: negyedévre 5. kor. — egész évre 20. kor

Az előfizetési összeg a „Szabadság” kiadóhivatalának (Csapó u. 9. sz.) küldendő. Havonként a „Jegyzéknapló”-t mellékeljük a laphoz kedvezményül.

Borzalmas öngyilkosság.

Kaba szenzációja.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 28.

Hogy egyes halni vágyó emberekben mily erős és megdönthetetlen az a szándék, hogy véget vetnek szerencsétlen életüknek — azt leginkább a megdöbbentően gyakori borzalmas módon végrehajtott öngyilkosságok bizonyítják. A halálra kész boldogtalan ember nem válogat az eszközökben, nem a módokban, amelyek által az árnyékvilágtól igyekszik megválni. Csak tegnap adunk hírt, hogy itt Debreczenben egy életunt eselédleány a mozdony kerekai között akarta bevégezni földi pályafutását és ma szintén nem kevésbé idegrázó körülmények között történt öngyilkosságról számolunk be.

A szomorú eset színhelye Kaba. Ott éldegéli élete párjával szűkös viszonyok között Kiss Sándor 65 éves téglagyári munkás. Munka közben balesetben élt a szegény öreg ember, de mostanában már nem bírta a munkát, mert egy régi gyógyíthatatlan betegsége képtelenné tette a folytonos nehéz munkára. Most még ugyan volt foglalkozása, a kabai téglagyárban volt alkalmazva. De tudta jól, hogy betegsége miatt elerőtlenedett szervezete csakhamar felmondja a szolgálatot és kenyér nélkül marad.

Ez aztán buskomorrá tette. A szerencsétlen buskomorságának szomorú állapotában megbarátkozott a halál gondolataival és elhatározta, hogy öngyilkos lesz.

Szándékát ma hajtotta végre. Ma reggel még színtelt jókedvvel hozzákezdett a munkához a téglagyár telepén.

A reggelizés ideje alatt azonban belement az egyik szobába és az ott heverő régi regyverrel a szájába lőtt. A golyó azonnal halált okozott. A lövés zajában rohant házbéliék, nyomban mentéséhez fognak, de fáradozásuk hiába való volt, mert a szerencsétlen ember már halott volt.

Az értesített hatóság és a helyszínrre hírtó orvos aztán megállapította, hogy az életunt ember miután szájába illesztette a fegyver csövét, kezével nem érte el a ravaszt, hanem egy zsineget kötve rá sütötte és így a golyó az agyvelőbe hatolván nyomban megölté.

NAPI HIREK.

Korai tél.

— szeptember 28.

Napok óta tart az erős hideg s az elmúlt éjszakáról virradóra nagy dér és gyenge fagy támadt.

Ma reggel a városban 20 fokot mutatott a hőmérő, a városon kívül 15 alá is szállt.

A vidéken jégkéreg képződött, havas fellegek repkednek össze-vissza.

A legszebb őszi időszakban volnánk, de szinte kétekedünk benne.

Ugy látszik, az idén korán beáll a tél időszaka.

A méhesebben a méhek már befejezték munkájukat, a lépek sejtjeit lezárták; ugyanis a méhek igen érzékeny állatok, minden időváltozást előre megsejtének.

A cinkék is már a kertekben vannak, máskor csak november elején jönnek be az erdőségből.

Mindaz a mellett szól, hogy korán bekövetkezik a tél.

Az ország minden részéből kisebb-nagyobb havasodásokról érkeztek hozzánk jelentések.

Napról-napra.

— szeptember 28.

Bécsnek büszke várát
Megdönggettük hajdan,
Wekerleék Béccsel vannak
Mégint szörnyű bajban.

Tetszik vagy nem Bécsnek
Leszen vámterület,
Vagy az ígért honvédágyú
Hátrafelé sülnet!

Öngyilkosság az ügyészségnél.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, szeptember 29.

A budapesti kir. ügyészség egyik hivatalosolgája Nemes József ma reggel megdöbbentő felfedezést tett az ügyészség I. emelet 12 ajtószám alatti lejtrom hivatal szobájában. Midőn reggel 7 órakor takarítás végett benyitott a szobába, ott találta óriási vértócsa közepett holtan Daumann Kornél ügyészségi díjnokot, aki önkézevel vetett végezt életének. — Daumann Kornél 6 év óta volt az ügyészségnél alkalmazva. A fiatal alig 27 éves díjnokot megbízhatóságáért, szorgalmáért és ügyességéért nagyon szerették felebbvalói.

Pár nap óta nem jött be betegsége miatt a hivatalba. Tegnap reggel jelentkezett szolgálatára dr Magyar István kir. ügyésznél s azzal újból eltávozott. Délután 4-5 óra között felment hivatalába s Szakmáry postás felelőségétől elkérte a hivatalos szobája kulcsát. Azóta élve nem látta senki. Daumann hivatalában először bucsuzó leveleket írt. Ezen levelekben nem írja határozatlan végetes tettének okát, amely azonban nem más mint a reménytelen szerelem s a pénzzavar. Bucusu sorait a következő sokat jelentő szavakkal végzi:

„... és most kedves hitelezőim rajtatok a sor: — sirjatok!”

Ezután a levél után leült hivatalos asztala elé a karosszékre s szíven lőtte magát. A lövés nem oltotta ki mindjárt életét, mert a revolvert letette asztalára s azután felkelve vérző sebével, odavánorgott a mosdó elé s mosogatni kezdte sebeit. A sok vérvesztés folytán csakhamar összeesett s haláltusáját, mely kínos és hosszú lehetett, a padlón fetrengve vívta. Óriási vértócsa jelezte ennek a küzdelemnek borzasztó voltát. Reggelre mikor rá akadt Nemes szolgálja, már halott volt. A rendőrség a halottat délelőtt 9 órakor bevittette a hullaházba. Az ügyészség pedig értesítette édes atyját az öngyilkosnak, aki villa-

mos vasúti hivatalnok, akinek ez volt egyetlen fia. Daczmann irodavezetője volt a jogvédő egyesületnek vagyontalanok részére.

— **Bérmozgalmak Debreczenben.** A szabómunkások sztrájkja ügyében ma lett volna a második békéltető tárgyalás, azonban ez elmaradt, minthogy a munkaadók részéről csupán hárman jelentek meg. Különben a multkori megállapodások egyes árucikkek munkadíjára vonatkozólag — igen nagy előnyöket tartalmaznak az alkalmazottakra nézve, ugyannyira, hogy remélhetőleg már holnap reggel munkába állanak. — A *esizmadia munkások* is mozgalmat indítottak a béremelésért. Mint már megírtuk, tegnap adták be követeléseiket tartalmazó memorandumot az ipartestülethez, azzal a kikötéssel, hogyha munkaadóik jövő hét keddjéig feleletet nem adnak — úgy sztrájkba állanak. Ez azonban aligha be következik, mert az ipartestület közbevetette magát és jövő hó második napjára tanácsstermében tartandó tárgyalásra összehívta egy a munkaadókat, mint az alkalmazottakat. Minden bizonnyal a békés megegyezés alapján sikerülni fog mindkét félnek a felmerült differenciákat kiegyenlíteni.

— **A főkapitány és a színigazgató.** A főkapitány ma felszólította Zilahy Gyula színigazgatót, hogy a szolgálatot teljesítő orvosnak haladéktalanul engedjen át egy támlásszéket és a színpadon okvetlen helyezzen el egy mentőszekrényt a saját költségén. Ugyancsak ma adta át Oláh Károly tanácsnoknak, mint a színház felügyelőjének a *passpartout*ok szövegét mely a színpadra való belépésre jogosít.

— **Gyűlés az általános drágasság miatt.** A szociálisták e hó 30-án délelőtt fél 11 órakor a városháza udvarán gyűlést tartanak. A gyűlésen az általános drágassággal és a lakbáruzsorával fognak foglalkozni.

— **Felvétel a gazdasági akadémiákba.** A földművelésügyi miniszterium értesíti a gazdasági akadémiákba beiratkozni szándékozókat, hogy a magyaróvári gazdasági akadémián a fölvehető száma már betelt s így az illetők saját érdekükben cselekszenek, ha a hazai többi akadémiákra: Debreczen, Kassa, Keszthely, Kolozsvárra minél előbb jelentkeznek, ahol, ha azokkal a fólvételi képesítéssel bírnak, ami a magyaróvári akadémiára nézve elő van írva, a II-ik tanévre nyernak fólvételt és tanulmányaik sikeres bevéreztével oklevelet kaphatnak, holott Magyaróvárt a folyó tanévre beiratkozók csak végbizonyítványban részesülhetnek.

— **Uj iskolák építése.** A debreceni ev. ref. egyház kérelmet intézett a városhoz, hogy a város az iskolasegély alpból építessen több iskolát. A mérnöki hivatal elkészítette a terveket és a költségvetést. Az új iskolák 185000 koronába kerülnének. A tanács javasolja a közgyűlésnek, hogy az iskolákat építtesse fel az ev. ref. egyház részére megszavazott iskolasegély terhére.

— **Sorozás ideje.** Az 1906 ik évi ujoncállitás, melyre az 1885. 1884. és 1883 ik években született hadkötelesek vannak felhiva, a Debreczen városi sorozó járásban öt nap alatt és pedig november 19-ól 23-ig fog lefolyni. A sorozóbizottság az ujoncállításra a következő napirendet állapította meg: 1906 évi november hó 18-én az 1885. évi születettek I. korosztály 1 sorszámától 200 sorszámig, 1906. évi november hó 20-án az 1885. évi születettek I. korosztály 201 sorszámától végig és az 1884. évi születettek II. korosztály 1 sorszámától 64 sorszámig, 1906. évi november hó 21-én az 1884. évi születettek II. korosztály 65 sorszámától végig, 1906. évi november hó 22-én az 1883. évi születettek III. korosztály egészen, 1906 évi novem-

ber hó 23 án a városokban tartózkodó azon idegen illetőségű állításkötelesek, kiknek állítási lajstrom kivonatai illetékes hatóságai által már ile küldettek s a fősorozáshoz megidézettek. A sorozó bizottság naponként reggel 8 órákor kezdi meg működését.

— **Gyászjelentés.** Mely fájdalommal tudatja özvegy Budaházy Istvánné kesesi Kenessey Amália mint hitves úgy a maga, mint gyermekei: Zoltán, Anna férjezett Jalsoviczky Sándorné, Kálmán, István; veje: Jalsoviczky Sándor, valamint unokái: Jalsoviczky Károly, Zoltán, Sándor, István, Tihor és a távolabbi rokonok nevében is idős budaházi és veskőzi Budaházy István urnak életének 80-ik, házasságának 53-ik évében hosszas szenvedés után, 1906 évi szept. hó 28 ik napján reggel 6 órákor történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk földi részzeit folyó szeptember hó 30 ik napján, vasárnap délután fogják az ev. ref. egyház szertartása szerint, a Battyány utca 24. számú háznál tartandó gyászima után, a helybeli Kossuth-utcai temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyezni. Mely végtisztességtételre rokonnainkat, ismerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debrecen, 1906. évi szeptember hó 28. Adás és béka poraira! A temetést Gebauer temetőkezési intézete rendezzi.

— **Pályázatok városi állásokra.** A városnál üresedésben levő tiszti főorvosi és házi pénztárnoki állásra eddig 7 pályázati kérvény érkezett be a főispáni hivatalhoz. Ezek közül három a főorvosi, négy a pénztárnoki állásra szól. A pályázók nevei a következők: főorvosi állásra: dr. Varga Emil, dr. Szöll Kálmán és dr. Kenyeres Elek, a pénztárnoki állásra: Koszorus Kálmán pénztári ellenőr, Szabó István adópénztárnok, Fráter József gőzmalom hivatalnok és Szentgyöri József illetéknnyilvántartó. Mivel a pályázati határidő meg nem járt le, valószínű hogy még számos pályázat fog beérkezni a főispáni hivatalhoz.

— **Sztrájk az Operában.** Budapestről táviratozzák, hogy az operaház zene és énekarának, valamint a műszaki személyzet sztrájkjában ma nevezetes fordulat állott be. Ugyanis a személyzet kijelentette, ha vasárnapig az igazgatóság nem tett határozott ígéretet, hogy már január elsejével életbe lép az új fizetési rendszer — kimondják a sztrájkot. Az operaházat különben valószínűleg hétfőn bezárják, ez esetben az igazgatóság nyomban új személyzetet szerződött.

— **Jumkippur.** A zsidó felekezetük legnagyobb ünnepe érkezett el, a jumkippur. Ez a nap a bűnbánás, a magabanszállás ideje. Az ünnep már ma, pénteken este kezdődik itt, mikor a kolnódré meghallgatására gyűlnek össze a templomban az áhítatos hívők. Szombaton pedig böjt, imádkozás között töltik el a napot. Az egyes izraelita imaházakban délelőtt a főbbik ünnepi szónoklatokat tartanak. Délután az elhunyt szülők emlékeztetere mondanak imát.

— **A kisvonaat elé vetette magát.** A tegnapi öngyilkos jelölt, ki a piac utcán az arra robogó kisvonaat mozdonya elé vetette magát, ezideig nem állott be valózás. Súlyos sérülései igen kétségessé teszik életbenmaradását. A rendőrség részéről ma hallgatták ki kint a kórházban, de öngyilkossági kísérletének okául egyedül életuntségát emlegeti.

— **Rejtélyes ablakbeverés.** Furcsa dolog történt az éjjel a vágóhid ablakaival. Telefonon jelentette a bűnügyi osztálynak az ott szolgáló teljesítő rendőr, hogy a vágóhid ablakait láthatatlan kezek verik be és dacára annak, hogy többen figyeltek, hogy ki veri be az ablakokat, nem tudták megállapítani. Azonnal inézkedés történt, hogy 2 lovas rendőr vonuljon ki a vágóhidhoz a tettes kézrekerítésére. A két lovas rendőr ki is ment, azonban ők sem láttak semmit, csak néha néha hallották, hogy egy-egy ablak csörömpölve hull a földre. Már megzósították a vágóhid összes alkalmazottait, de akkor sem tudták meg, hogy az ablakok ho-

gyan és miképen törték össze. A külsőségen látók babonás fantáziája azonban már tudja, hogy miért törték be az ablakok: a marha és disznóhus drágasága miatt, és az ablakokat szegény éhező család átká zuzta be.

— **Osztálysorsjáték.** A tegnapi húzáson a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

20 000 koronát nyertek: 15009 40794.
10 000 koronát nyert: 32238.
2000 koronát nyertek: 3597 19249
20135 21174 44886 46724 46818 52088 54872
61093 62836 75495 67257 68684 78125 80006
81250 87017 97454 98577 106437 110387
191654 114266 115219 118984 121781.

1000 koronát nyertek: 508 1776 2339
7581 10472 10723 14144 15427 18080 18151
21867 24303 26563 30017 30193 37275 39308
40405 41512 42758 44759 45272 45886 51523
52601 57450 58896 59887 62435 63388 64491
68222 75698 78709 79675 85425 85521 88710
91680 93324 94612 96117 96576 97070 97382
97876 99142 102886 111781 112343 113353
116439 120053 120335 120769 122925.

500 soronát nyertek: 814 1188 1725
10140 13913 13929 15628 16763 17374 17508
18587 21379 23607 22896 26229 27148 29549
30274 30822 32760 33713 34006 34749 39695
44556 51535 53846 54321 58900 60327 61783
62284 64089 60029 69773 73111 75496 77854
80930 81492 88205 88325 90012 95306 95385
99763 99970 101301 103414 10656 106802
107136 107777 109441 109871 111919 112002
116369 116612 117867 119379 119868 121983.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

—
x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Fiacs utca 44. dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképkialitás a műterem kapubejárásánál levő ki-rakásban.

x **Tánciskola.** Október hó 1-én, hétfőn megnyílik a *Schat* tánciskolája.

x Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

A dorogi adópénztár rablás.

Molnár Imre kihallgatása.

A vádtanácsból a tábláig.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 28.

Megemlékeztünk már arról, hogy a dorogi adópénztár rablás ügyében letartóztatottak közül a pénztárnok feleségét és Andráshelyi Margitát elegendő gyanúkok hiányában szabadlábra helyezték és így csupán Molnár Imre van előzetes letartóztatásban.

Az ő fogva tartása szükségessé vált már csak azért is, mert bár konkrét adatok és bizonyítékok nem merültek fel ellene, de a nagy számú tanuvallemlések erősebb vádolónak szólnak ellene. Ilyen például az az esküdtnék a tanuzása, ki azt állította, hogy Molnár a rablást megelőző este egy kis csomagot vitt magával, melyben sok igen gyanús körülményt tekintve, minden bizonnyal pénz volt. Ezeket kívül is vannak olyan dolgok, melyek nagyon megerősítik annak a valószínűségét, hogy a rablást csakis a pénztárnok követte el.

Azt a feltevést, hogy más valaki idegen ember volt a tettes, egyetlen ténykörülmény támogatja az ugyanis, hogy a feltört hivatalos helyiségben egy kalapot találtak, melyet Molnár Imre nem vallott a magáénak, sőt azt erősítette, hogy az egy általa ismert notorius betörő.

Mindezt a betörés felfedezése után mint vallotta Hajdu dorogai a főszolgabíró előtt, de már itt bent a vizsgáló bíróság előtt, miután a felesége is elismerte, hogy a kalap a férje tulajdona a kalapra nézve ő is beismerő vallomást tett.

Ezzel elmosódott a leghalványabb nyom is, hogy betörés forog fenn. A betörések gazdag történetében még talán egy eset sem szerepel, melynél ne forogna fenn valami bűnjel, vagy bármely csekély nyom. De itt

semmi. A külérőszaknak semmi nyoma. Az utánözhatatlan Wertheim kulcsok által volt felnyitva a szekrény, a kulcsok pedig a pénztárnoknál voltak a kritikus éjjelen. Hozzá még alig pár méternyire levő rendőrök sem hallottak semmit.

Az eset tehát nagyon titokzatos és rejtélyes. De minden titokzatoság eloszlik, ha számba vesszük a pénztárnok bűnösségének lehetőségét. Különbösen ez már teljesen kétségtelen, a többszörös kihallgatások után a vizsgálóbizottság előtt, úgy, hogy Hoffmann József vizsgáló bíró annak dacára, hogy a többi gyanúsítottakat szabadlábra helyezte, Molnár Imrét továbbra is az előzetes letartóztatásban tartani rendelte.

Molnár az előzetes letartóztatását megfelelőbbre a vádtanácsához. Azonban a vádtanács is a bizonyítékok óriási halmaza mellett kénytelen volt mai ülésében elutasítani a felebbezést.

Erre Molnár a vádtanács határozatát is megfelelőbbre, a királyi ítéletábla büntető tanácsához, mely egyik későbbi, körülbelül már csak októberben tartandó ülésében fog foglalkozni az ügygel.

Igy tehát egyidőre a szenzációs eset nem vehet újabb fordulatot, ha csak a még mindig folytatott nyomozás nem derít ki valami frisebb ténykörülményt.

SPORT.

A vasárnapi athlétikai verseny.

A Debreceni Tornaegyesület vasárnapi országos athlétikai versenye rendkívül sikeres és nagy szabásúnak ígérkezik. A versenyekre 57 versenyző 109 nevezést adott le. A 100 yardos síkfutásban 14-en indulnak, köztük Bertalan Zoltán, aki tavaly megnyerte Magyarország 100 yardos és egyegyed angolos bajnokságát s aki az idén egyedül volt képes Helmsichet legyőzni. Kivüle még Radóczy Károly, Hoffmann János (Arad) és Fényes Jenő (Debrecen) indulnak kiváló eséllyel, úgy, hogy izgatott küzdelmekre van kilátás. Szenzációs lesz a diszkoszvetés versenye is, melyben tizen indulnak, köztük Főthly Nándor világrekorder is, aki egy évi szünet után itt lép először a nyilvánosság elé. Kemény ellenfele lesz Halmos Károly (M. A. C.), Antal Pál (M. T. K.) és az atheni győztes Mudin (M. A. C.), valamint Debrecen legjobb dobói is. A rudugrásban ismét összemérik erejüket Kisa Imre, országos bajnok és Kazár Emil, hódmezővásárhelyi bajnok, kiknek találkozása mindig élet-halál harcú eredményez. Győnyörű látványosság lesz a 800 méteres stafétafutás, melyben a Magyar Athlétikai Club, az Aradi Athlétikai Club és a Debreceni Tornaegyesület tagjai mérkőznek a győnyörű tiszteletdíjért. A verseny főszáma azonban a kalapácsvető bajnokság lesz, mely előreláthatólag nagy küzdelmet idéz fel Főthly és Mudin közt. Mudin még a gerelyvetésben is elsőrendű eséllyel indul, mert ebben a sportágban még eddig sohasem talált legyőzőre.

SZÍNHÁZ.

M ü s o r

Szombat: *Miss Hobs*, vigjáték. (Hahnel Aranka fellépésével.) Először.

Vasárnap délután: *Piros bugyelláris*, népszimű. *Este:* *Bob herceg*, operetta.

Hétfő: *Güll baba*, operetta. (A)

Kedden: *Miss Hobs*, vigjáték, másodszo. (B)

Szerdán: *Koldusgróf*, operetta. (C)

Csütörtökön: *Az ösztön*, dráma, először. (A)

Pénteken: *A magyar dal*, szimű. (B)

Szombaton: Október 6-ának ünneplésére: *Bánk bán*, tragédia. (C)

Koldusgróf. Ma este másodszo került színre ez a nem valami nagy sikert aratott operetta, ijjesztően csekély számú közönség előtt. Hiába, a bérlők türelmesek. Megvár-

ják mig szépen rájuk kerül a sor és nem hajlandók kidobni a pénzüket bérletszűnetes előadásokért, pláne ha az előadás nem valami művészi sikerekkel kecsegtet. A ma esti mezőtéri és színpadon ezért két sötét árny lebegett: a kedvetlenség és az unalom. Derűsebb perceket csak a Sarkadi és Árkosi ivókedtőse okozott. Polgár különben az egyáltalán nem neki való szerepben ma is megtett mindent, s mit csak tehetett. Lónyai Piroska is ügyes volt, és Vida Honától is hallottunk egy pár szívből jövő, igaz hangot, de mindezek dacára a Koldusgrófnak nem valami rossz életet jósolunk. Különben Lónyai Piroska, — a tilalom ellenére, vagy tán csak azért is, — ma is kapott egy szép virágállványt. Bizton reméljük, hogy vasárnap este ismét kap egyet, mert hiszen három a magyar igazság... (szb)

Bérlet kezdete. A bérletes előadások sorozata Hétfőn, október hó 1-én kezdődik, a mikor is színre kerül a „Gül Baba“, a mult idény egyik legnagyobb sikert aratott operettje, melyben Zilahy S. Vilma lép fel, először Gábor diák szerepében Zilahyné Gábor diákja a közönség előtt feledhetetlen, az operette nagy sikere az ő alakításával kapcsolatos, a többi szereplők a régiak. Főti, Szakácsné, Polgár, Árkosi, Karacs, Deézi, Sarkadi stb.

A vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz, délután fél helyárok mellett színrekerül Csepreghi Ferenc kitűnő népszínműve „A piros bugyellár“, a főszerepben Főthy Fridával, a darab többi szereplői Szakács, Árkosy, Bay L., Polgár, Szabó Irma, Arday Ida, Szakácsné, Sarkadi, Szabó Gyula. Este 7^{1/2} órakor rendez helyárrakkal Huszka Jenő népszerű operettje, a Bob herceg kerül színre a címszerepben Lónyai Piroskával, kinek ez egyik legjobb szerepe, kivülre résztvesznek az operettben Vida Lóna, Radó Anna, Árkosy, Polgár, Sarkadi, Deézi, Szabó Gyula.

Miss Hobbs. Ma kerül színre Hahnel Aranka első felléptével Miss Hobbs vigjáték, újdonság itt először, a darab főbb szereplői Szakács, Ternyei, Arday Ida stb.

Új operette. Előkészületben a színháznál a „Legvitézebb hársár“, Martoss Ferenc és Jakobi Viktor szép zenéjű, magyar tárgyú operettje a fő szerepekben Zilahyné—Tóty Terny, Rado Anna, Sarkadi, Árkosy, Dessi, Polgár, Karacs stb.

TÁVIRATOK.

Frigyes főherceg gyászja.

Bécs, szept. 28. Croy Dülmen Károly herceg Frigyes főherceg sógora ma délután kadaponcai kastélyában meghalt. Holttetemeit Brüsszelbe fogják szállítani.

Újabb földrengés Amerikában.

New-York, szept. 29. Itt és a környéken az éjszaka folyamán erős földrengést éretek. A város külső részeiben lakó szegényebb lakosság félriaszta álmából, az utcára szaladt és a város környékén keres menedéket. Több ezerre rug azoknak a száma, akik nem mernek vissza térni a házukba és künn a szabad ég alatt tanyáznak. Félnék, hogy a város San-Franciskó sorsára jut.

Oroszországból.

Kiev, szept. 28. Az igazi orosz emberek szövélye itteni osztályának elnöke hazatérése miatt vád alá helyezték egy annak idején a miniszterelnökből intőzett távirata miatt, a melyben a dumát vérszomjasnak és Oroszország megromlására törekvőnek mondták és annak feloszlatását javasolták.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, szept. 28.

Buzakinát kielégítő, vételkedv javult. Bogyadi irányzat mellett 60 000 métermázsza került forgalomba, 10 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonafajták közül tengeri tartott, többi nyugodt.

Idő: szép.

Buza októberre	14 26—28.
Buza áprilisra	14 94—96.
Rozs októberre	12 26—28.
Rozs áprilisra	12 92—94.
Zab októberre	13 64—66.
Zab áprilisra	13 80—82.
Tengeri augusztusra	—
Tengeri szeptemberre	10 14—16.
Tengeri 1907 májusra	23 90—24 10.
Repece augusztusra	—

Törvénykezés.

§. Inzultált urinő. Ez év január 18-án Tóth Bélának, a neves írónak felesége elment a Mártha egyesület Ferenccs-terén lévő helyiségébe szakácsnőt fogadni — A felfogott szakácsnővel Szabó Erzsébettel aztán kiment az udvari folyósóra, hogy megmagyarázza neki a lakást. Alig voltak néhány szót, midőn az egylet szomszédjában lakó Stempian Géza szabó ráirvált a mit sem sejtő uriaszonyra.

— Távozzanak innen, ez a folyosó az enyém, én fizetem érte a bért!

Tóth Béláné midőn magához tért első meglepetéséből, bátorosan hangon szerényen jegyezte meg:

— A folyosón bárki járhat, ön a lakásért fizet bért!

Stempian ezen megjegyzésre durva hangon fakadt ki:

— Fogja be a száját! Tekerodjanak innen!

A megsértett urinő, hogy a nagyobb botrány elejét vegye, gyorsan eltávozott. Hogy pedig másokat ne érhesen ilyen kellemetlenség, a vele történt eseményt közöndomásra hozta a Peati Hirlapban azzal a megjegyzéssel, hogy Stempian Géza szabómester ellen a vele szemben elkövetett inzultus miatt a büntető járásbírósa előtt fog megtorlást keresni.

A büntető járásbírósa előtti becsület-sértési tárgyaláson Stempian Géza szépíteni akarta eljárását, s tagadta, hogy az inzultust elkövette volna. Szabó Erzsébet szakácsnő, ez eset fül és szemtanuja azonban rávallott, mire a bíró becsület-sértés vétségéért 3 napi fogházra átváltoztatható 60 korona pénzbüntetésre és 30 kor. ügyvédi költség megfizetésére ítélte.

A vádlott felebbezése folytán ma tárgyalta ezt az ügyet, a törvényszék felebbezéstől tanácsa Tóth Ernő táblai bíró elnöksége és dr. Rottkay bíró előadása alapján.

A tárgyaláson megjelent jogtanácsosának dr. Sebestyén József ügyvédnek kíséretében maga Tóth Béla is talpig gyászba öltözve s megtörve azon súlyoscsapástól, hogy felesége pár héttel ezelőtt éppen ezen esettel által súlyosbodott szívbaja következtében meghalt. A felebbezési bíróság dr. Gyurkovics Gyula helyettesének védelme után helybenhagyta a járásbírósa ítéletét, indokain felül még azért is, mert az inkriminált kifejezéseket egy urinővel szemben használva nagyon is sértőnek találta. Az ítélet jogerős.

§. Kegyelem a gyilkos nőnek. Leobenből írják a felsége Zeller Frederikának, kit Mayer Mária szakácsnő meggyilkolása miatt halálra ítélték, megkegyelmezett. A legfelsőbb törvényszék husz évi, magánzárkával és évenkénti egy, január 25-én (a tett elkövetésének évfordulója) hajtánappal súlyosított börtönre ítélte.

Szerkesztői-posta.

T. M. Ön — a mint írja — előszeretettel tűzi a költészetet. Szeressen ki belőle utólag, mert elűzi magától a verseiben.

A. I. (Irókról.) Legközelebb megjelenik a többi is kérjük.

Látosóves ur. Hát bizony nem ártana, ha nyelvmestert fogadna a társulat. Az illető színész „Nüjork“-nak mondta New-Yorkot, holott biz az nyujork, nyujork és örökké nyujork!

G. Nem huzták ki, de hiszen okt. 23-áig huzták az osztálysorsjátékot, így tehát van remény!

KITŰNŐ MINOSÉGŰ

pörkölt

KÁVÉ

mely izre, aromára és zamatra feltülmuhatlan — naponta friss pörkölés

kapható 488-50-3.

Félegyházi János

motorüzemű kávé pörköldőjében

Piac- és Miklós-utca sarok.

(NEUSTEIN-féle ERZSEBET-labdacsok.)

pirulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngéden hashajtók, vér tisztítók; egy gyógyszerem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint a pirulák.

székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen. Czukrozott külsőjük végett még gyermekek is szívesen veszik be. 15 darabot tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekerés mely 10 dobt. tehát 120 pirulát tartalmaz, csak 2 kor. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tekerés bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük hirtelen Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjeggyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót“ és „Neustein Fülöp gyógyszerész“ aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót“ hoz címzett gyógyszerészre Bécs, I., Plankeng 6. Kapható: Debrecen: Balázs Odón. Füleki Pál, Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tóth B. gyógyszerész uraknál.

Ilyen még nem volt soha!!

Nyerhet

több százezer koronát

1, 2, 3 koronával! 441-30-8

Nem nyeres esetén

a pénze megtérül!

— Siessen tehát a —

SZERENCSÉBANK

Csapó-utca 11. számú irodájába,
(Sümeghy vaskereskedő házába.)

Huzás minden héten!

Legjobb szabásu

glace, svéd és szarvasbőr
keztyük

Schön Sándor

keztyű, kötszer és orvosi műszertárban

DEBRECEN,

Piac u. 12. (Stenczinger-ház.)

Eladó házhelyek.

Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy-utca és Ferencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földaraboltatván: e házhelyek mérsévelt áron s igen kedvező részletes feltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyház ügyvédnél Piac u. 44. sz. alatt.

Debrecen, 1905. április 20.

A debreczeni ref. egyház küldöttsége.

Zongora hangolás

és javításokat

ugyszintén mindennemű hangszerek

j a v i t á s á t

elvállalja

Schmidt S.

zongora és hangszer készítő.

Csöd alatti kiárusítás.

Vagyonbukott Bilkei Dezső és Radovánovics János képkereskedő cég csödtömegéhez tartozó eredeti festésű, olajnyomatu, aquarell, acélmetszésű képek

Szentképek,
Történelmi képek,
Tájképek,
Genre képek,
Csendőletek stb. stb.

továbbá egyéb ingóságok a Piac utca 57. sz. (Steinfeld palota) alatt lévő üzlethelyiségben 1906. október hó 2 ától kezdődőleg ki fognak árúsítani.
Dr. Olchváry László csödtömeggondnok.

Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil féle viasz-kenőcs keménypadló számára.

Keil-féle „Glasur“ fénymáz 90 fill.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

KONTSEK GÉZA cégnél DEBRECEN.

A legjobb arc-
széplítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehérit és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Kittinó tolett szappanok a kenőcs használatához

Serail-puder. Kiváló finom arcpor három színben, fehér, rózsás és orvosi. 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájvíz. A legjobb szájvíz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerészek uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: ROZSNYAI MATYÁS gyógyszerertárban Aradon Szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban

Egy tégely ára
1 kor. 4 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

BORSAJTÓK

Különbféle kivitelben és legnagyobb választékban

Debreceni Vasöntőde és Géplakatoság

raktárhelyén:

Péterfia-utca 73. sz. (volt Bauer-gépgyár)

Telefon 467. sz.

Páratlan mintaraktára hazai- és külföldi legjobb gyártmányu

Mezőgazdasági-, szőlőmívelési-, borkezelési és háztartási gépeknek.

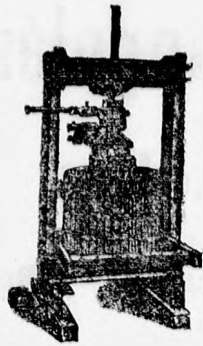
Kutszivattyuk gyártása- és Kutfurási vállalat.

Schuller Sámuel

szoba-, czimfestő, tapetirozó
és fényező

Debrecen, Simonffi-utca 25 sz. a.

Felvállal új épületek, lépcsőházak és
diszletek festését. — Izléses cégfeli-
ratokat, tapetirozást és mindenféle
fa- és vasbutor fényezéseket a leg-
divatosabb kivitelben és
legjutányosabb árban.

Ursus

Az Ursus borsajtók a
kolozsvári mezőgaz-
dasági kiállításon
disz oklevéllel lettek
— kitüntetve. —

legelőkétebb szabadalmazott
borsajtó, felsőnyomással három át-
tétellel. **Vasgerendaszerkezet,**
legmagasabb nyomó képesség, a
tő köly egy darabban leemelhető;
a mint vasrészekkel nem érintke-
zik ezáltal a bor megfeketedése
kizárva. — Könnyű kezelés kevés
munkaerővel,

Honi gyártmány, szőlőszeti, borászati és pincészeti cikkekről, valamint,
vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bér-
mentve. — Lőpor árusítás. 416.x 13.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőnyösebb bevásárlási forrása

Neumann M.

cs. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.

887-30-7

A perselyek az Iparbank királatában láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékoságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessük,

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is
Tájékoztató szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Összesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.